

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת ראה

מהדורת כנסת ישראל

לזכות רפואה שלימה

חיה מלכה בת בת-שבע

בתוך שאר חולי ישראל

פרנס השבוע

Refuah Sheleima for
Sima bas Batsheva

Successful hip surgery and complete recuperation
for

Shoshana bas Raitza

להנצחות ובירורים: 076-599-4020

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

אלעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

ביתר עילית	ספרים ווינקעל	עזרת תורה	ירושלים
058-324-5544 גבעה A	15 עלי הכהן	053-318-4381 ארזי הבירה	052-763-2150 ביה"כ הר צבי
052-760-2289 גבעה B	02-650-2327 ספרי אור החיים	054-841-9231 בית וגן	054-841-7272 גאולה זכרון משה
<u>ערים אחרות</u>	4 בר אילן	022-625-0612 גבעה צרפתית	058-325-5458 גבעת שאול
054-853-5670 אלעד	052-266-9937 קרית משה	058-321-9933 גני גאולה	 הר נוף
052-716-9528 אופקים	02-586-0088 רוממה-המ"ג	054-851-9014 ישיבת מיר	052-766-5331 נוה יעקב
08-864-6516 אשדוד	058-718-5065 רחביה	 סורוצקין	 שער הספר
03-570-3134 בני ברק	050-412-7721 רמות	 סורוצקין 31	 סנהדריה
054-851-9014 ברכפלד	055-677-8301 רמת אשכול	02-536-2280 סנהדריה המורחבת	054-859-3064 עזרת תורה
058-322-0251 גבעת זאב	052-767-4151 רמת שלמה	 סנהדריה	058-328-5464 עזרת תורה
02-534-2467 טלוסטון	<u>בית שמש</u>	 סנהדריה	
052-447-4126 מודיעין	053-232-1710 קריה	 סנהדריה	
08-974-3086 קרית ספר	052-767-4151 רמב"ש א'	 סנהדריה	
052-760-6491 רכסים	054-842-7664 רמב"ש ג'1	 סנהדריה	
055-674-8959 תל אביב	054-842-7664 רמב"ש ג'2	 סנהדריה	
	052-710-9132 רמת אברהם	 סנהדריה	

לבירורים והנצחות : 076-599-4020

או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

צריכים את עזרתכם! נא לתרום בעין יפה!

תרומות חודשיות מומלצות: 10 ש"ח, 20 ש"ח, 50 ש"ח, 100 ש"ח

הנצחת מדור שו"ת - 200 ש"ח

הנצחת חצי פרשה - 500 ש"ח

פרנס השבוע (יותר מאלפיים חוברות!) - 1000 ש"ח

להוספת חוברות באזורכם, נא להוסיף בקשה ולציין אזור המבוקש

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או בנדרים פון: 03-763-0585

קרן מס' 2985

OR AT [TORASAVIGDOR.ORG/DONATE](https://torasavigdor.org/donate) (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 98

הדפסה - "בית הדפוס" 1155-210-077

תורת אביגדור

פרשת ראה

עם של חסידים

עיר מושמדת

בפרשת ראה למדנו את דיני עיר הנידחת, עיר שיושביה הודחו לעבוד עבודה זרה, "וְנִכְרַשְׁתָּ וְחֻקְרַתָּ וְשִׁאלַת הַיֵּטֵב וְהָרָע אָמַת נִכּוֹן הַדָּבָר נַעֲשֶׂתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּקֶרֶבְךָ". כעת, לאחר שביררו בית הדין שאכן כך עשו אנשי העיר, מצווים אנו להשמיד את כל יושבי העיר, "הִכָּה תִּהְיֶה אֶת יוֹשְׁבֵי הָעִיר הַהִיא לְפִי חֶקֶב". ולא רק את האנשים, אלא גם את הרכוש, "וְאֵת כָּל שְׁלָלָה תִּקְבֹּץ אֶל תּוֹךְ רֶחֱבֶה וְשִׂרְפֶתָּ בְּאֵשׁ אֶת הָעִיר וְאֵת כָּל שְׁלָלָה כְּלִיל" (דברים יג, טו-יז).

נדמיין בעיני רוחנו את ביצוע גזר הדין. עם ישראל, מתוך נאמנותו לבורא יתברך, מתנשא כארי לקיים את צו התורה הקדושה, ומנהל מלחמה כנגד החוטאים. כעת, כל אנשי העיר נהרגו, והעיר וכל אשר בה הושמד. המבצע הושלם.

לא ידבק

אולם אנו ממשיכים לקרוא הלאה בפסוקים, ומגלים שבניגוד למה שחשבנו, המבצע טרם הושלם. התורה ממשיכה ומזהירה אותנו, "וְלֹא יִדְבַק בְּיָדְךָ מְאוֹמָה מִן הַחֶקֶם". זהו משל - כאשר אדם מכניס את ידו לתוך קערת חמר, גם כאשר הוא מושך ידו מן הקערה, תמיד יישאר איזו שארית קטנה של חמר, דבוקה לאצבעותיו. גם אם מדובר בכמות קטנה ובלתי נראית, אבל היא נמצאת. לכן ה' מצווה אותנו, שכאשר אנו מושכים את ידינו מהעיר החרבה, עלינו להיזהר שלא ידבק בידנו מאומה מן החרם, גם לא בכמות המזערית ביותר.

נתאר לעצמינו את עיי החרבות של העיר הנידחת, עשן מיתמר אל על, ותוך כדי שאתה מחטט בערימות האפר, אתה שם לב למשהו נוצץ, ומגלה איזה תכשיט זול או לחילופין שעון זהב שלא אחזה בו האש, והוא לא נמס. כעת אתה חושב לעצמך, הלא לשעון הזה אין שום קשר לעבודה זרה. התכשיט הוא כשר - אין עליו שום סמל של עבודה זרה, ולכן הסברא אומרת, שמה רע בכך את תחליט לנכס לעצמך את השעון הזה? ועל זה אומר הקב"ה: "לא!" אסור שידבק בידך אפילו הדבר הקטן ביותר.

וכאן מוסיפה התורה מספר מילים חשובות ביותר: "לְמַעַן יָשׁוּב ה' מִחֶרֶן אָפָיו". פירוש, למען הנאמנות כלפי, שהפגנתם בכך שלא נגעתם בשום דבר, גם לא בחפץ חסר משמעות, רק אז ישוב ה' מחרון אפו.

צייוי כואב

אולם לכאורה האמירה הזו קשה להבנה, שהרי אנחנו יודעים שבשביל להוציא לפועל את גזר הדין של המתת אנשי עיר הנידחת, נדרשו ליהודים תעצומות נפש אדירות. כמה נאמנות לתורה, כמה אהבה לקב"ה, נדרשו לבני ישראל כדי להשמיד עיר שלמה של אנשים, נשים וטף!? הצורך להרוג את אחיהם היהודים בחרב, קרעה את לבם של עם ישראל מרוב כאב.

אחרי הכל, יושבי העיר הנידחת היו אנשים שומרי תורה ומצוות. הם אכלו רק אוכל כשר, שמרו שבת, והקפידו לקיים את כל המצוות. באותם הימים, לא היה מושג של יהודי שאינו שומר תורה ומצוות. אלא שבנוסף לקיום התורה, הם התבוססו בעבודה זרה.

האליל היה סמל של מזל. מי שרצה לקצור הצלחה גדולה יותר בגידול פירותיו, או מי שביקש להבטיח את בריאות משפחתו, אז חוץ מלהתפלל לקב"ה, בנוסף לכך הוא גם סגד לאליל, ומעין זה אנו רואים גם בימינו. אולם כולם היו יהודים שומרי מצוות. אשר על כן, הצייוי להמית את כל יושבי העיר היה כואב ביותר עבור עם ישראל. אם כן, נשאלת השאלה, האם לא היה די בגבורה עילאית זו, לקום ולהמית את אחיהם היהודים כפי שציוותה התורה, כדי להסיר את חרון אף ה'. האם

הנאמנות המוחלטת לה' ולתורתו שגילו בני ישראל בעצם השמדת העיר הנידחת לא הספיקה? מדוע רק לאחר שקיימו "לא ידבק בידך מאומה מן החרם" זכו ל"למען ישוב ה' מחרון אפו"?

יהודים של מקסימום

מסדר הפסוקים למדנו יסוד גדול, שאם מבקשים אנחנו שיסור חרון אף ה', אם אנחנו משתוקקים לשוב ולמצוא חן בעיני ה', לא די לקיים את גוף המצוה, אלא צריך ללכת מעל ומועבר! עצם ה"הכה תכה" אין בו די, אלא רק אם לא דבק בדינינו מאומה מן החרם, רק אז ישוב חרון אף ה'. רק כאשר הגענו למדרגה שהעבודה זרה שעבדו אנשי העיר מתועבת אצלנו עד כדי כך, שאיננו מוכנים לקחת שום דבר מהעיר הזו, ולא משנה עד כמה הדבר הוא תמים ובלתי מזיק, רק אז שמו של ה' מתקבד על ידינו בשלמות, ורק אז אנו מראים נאמנות מוחלטת לעקרונותיה וליסודותיה של תורת ה'.

דווקא שיירי המצוה, ה"פירורים" שנראים לנו כבלתי משמעותיים, הם למעשה חשובים ביותר! עם ישראל אינו מחפש כיתד לצאת ידי חובה ולקיים את המינימום הנדרש מאתנו, אלא אנחנו רוצים לעשות את המקסימום עבור השי"ת! אנחנו מתעבים עבודה זרה מכל וכל!

שיירי מצוה

כדי להמחיש יותר את היסוד הזה, נלמד את דברי הגמרא במסכת סוכה. הנה, כדי לקיים מצות ד' מינים מספיק שהאדם יאחז אותם בידו לרגע אחד, ובזה כבר יצא ידי חובתו. ולמאן דאמר מצוות אין צריכות כוונה, אפילו אם נטל אדם לידיו את הד' מינים בלי כוונה לצאת כלל אלא רק כדי להעבירם לאדם אחר, כבר יצא זוהי ידי חובת המצוה (עי' סוכה מב, א). מטעם זה אנו נוטלים את האתרוג כשהוא הפוך עד לאחר שמברכים עליו, כי אם יטלו באופן הרגיל, מיד כשיקח את הד' מינים לידו כבר יצא ידי חובה ושוב לא יוכל לברך "על נטילת לולב" (עי' תוס' שם לט, א ד"ה עובר לעשייתו). נמצא שיכולים אנו לקיים את חובתנו בשניות ספורות.

אולם עבור עם ישראל זה לא מספיק. איננו מוכנים להניח את הד' מינים מיד, אלא אנחנו ממשיכים להחזיק את הלולב בידינו, ומנענעים אותו מעלה ומטה, ולארבע רוחות השמים - "מוליך ומביא למי שהארבע רוחות שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו" (שם לז, ב). אנחנו מכריזים שה' מולך בכל מקום שהוא!

אנחנו מנענעים לצפון, כי ה' נמצא גם בקוטב הצפוני. גם אם במקרה "נתקעת" בקוטב הצפוני, ה' נמצא שם אתך. ואם בחרת לצאת למסע אל הקוטב הדרומי - תמצא אותו שם גם כן. מי שנוסע מזרחה לסיני, הקב"ה נמצא אתו. ואם יהיה מי שינסה לברוח לקליפורניה המערבית - שידע שה' נמצא גם שם. גם אלו העולים מעלה מעלה בחללית, או יורדים מטה אל מתחת לפני האדמה - תמיד ימצאו את השי"ת. עם ישראל אינו מסתפק בנטילת הד' מינים לרגע קט, אלא מנענעים אותם לששה כיוונים.

אולם נניח שיש אדם שמחליט לצאת ידי חובת המצוה בנטילה בלבד, והוא מודיע שאינו מעוניין לעשות נענועים, או שאין לו זמן. במקרה כזה, בית דין לא יכוף אותו לנענע, כפי שיכוף אותו על עצם קיום המצוה, משום שהנענועים אינם חובה, אלא דבר נוסף על המצוה. הם נקראים בלשון הגמרא "שיירי מצוה".

שיירים של הגנה

וכאן מחדשת לנו הגמרא דבר חשוב ביותר, אותו לא היינו יודעים. היהודים אתם כמה גדולה היא פעולת הנענועים "חסרת החשיבות" כביכול? על כך אומרת הגמרא, "שיירי מצוה מעכבין את הפורענות" (שם לח, א). הוספת נענועים לקיום המצוה, תגן עליך מפני צרות רבות. נענוע הלולב לארבעה כיוונים, יש בכוחו למנוע רוחות העלולות לנשוב מארבעת רוחות השמים ולהרוס את התבואה. אנחנו מנענעים כלפי מעלה כדי למנוע ברד כבד או עודף גשמים, העלולים להזיק לתבואה, והנענועים כלפי מטה הם כדי שהאדמה תהיה פורייה (עי' שם לז, ב).

הגמרא אומרת שעל ידי הנענועים שלנו אנחנו מוגנים מפני מחלות, מגיפות, פלישה של צבא אויב, רעידות אדמה; כל מיני אסונות העלולות להתרגש ולבא על האנושות כולה. מי יודע מה יכול לקרות ח"ו? וכל החרון אף הנורא הזה, כל הצרות העלולות לבא עלינו ח"ו, מורחקים ממנו על ידי נענוע הלולב.

שיירים של נאמנות

והשאלה עולה מאליה: הלא מדובר בשיירי מצוה בלבד! המצוה עצמה כבר התקיימה ברגע הראשון שנטל לידיו את הד' מינים. האם יתכן שעל ידי תנועות אלו אנו אכן זוכים להישגים כבירים כאלו - שגשוג, צמיחה, והגנה מצרות? האם יש בכוחו של מעשה חסר משמעות זה להגן עלינו מעונשים חמורים שכאלו?

והתשובה היא "כן" מהדהד! וזאת משום שעל ידי הנענועים, האדם מגלה את מחשבותיו - הוא מפגין נאמנות ואהבה למצוה. כאשר האדם עושה מה שנראה כיותר ממה שנדרש ממנו, מראה הוא בזה אהבה מיוחדת לקב"ה, ולכן הוא זוכה להשגחה מיוחדת ממנו יתברך.

עם של חסידים

המסילת ישרים (פרק יט) מביא מדברי הזהר, שבו מבארים חז"ל מיהו הנקרא חסיד - "איזהו חסיד, המתחסד עם קונו". חסיד הוא אדם המראה מסירות מיוחדת, אהבה יוצאת מגדר הרגיל, כלפי בוראו. המבט הזה, להיות ערני ודרוך לרצון ה', נקרא חסידות.

ולעיל שם (פרק יח) מביא המסילת ישרים משל על זה מאהבת ה' לאביו, ונמחיש את הדברים. אב ובנו הולכים יחד ברחובה של עיר, והבן שם לב שאביו נעצר לכמה רגעים כדי להתבונן במוצר מסוים המוצג בחלון הראווה של אחת החנויות. כאשר הם ממשיכים בדרכם, הבן שואל את אביו: "אבא, על מה הסתכלת שם?" ואביו עונה לו: "אה, שום דבר, לא משנה", אבל הבן כבר רשם לעצמו את הדבר.

כעת, אם רצונו של הבן הוא לעשות נחת רוח לאביו, הוא לא ימתין עד שאביו יבקש ממנו יום אחד לקנות את המוצר הזה. הוא אפילו לא ימתין עד שאביו יזכיר בפירוש שהוא אוהב את הדבר הזה, אלא אהבתו אל אביו גורמת לו לשוב לחנות ולרכוש את המוצר עבור אביו. זהו אות למסירות אמיתית של הבן כלפי אביו, שעל אף שאביו לא ביקש זאת ממנו, כל דבר שיוכל הבן לחשוב שאביו יחנה ממנו - הוא כבר יעשה את הדבר בזה מעצמו, בהתנדבות. רמז קטן מצד אביו כבר מספיק לו.

משכני אחריו נרוצה

הנמשל הוא לאהבתו של עם ישראל להש"ת, וכפי שמבאר זאת המסילת ישרים, שכאשר עם ישראל רואה בתורה איזה שהוא סימן שלה' יש נחת רוח ממעשה מסוים, שזה מוצא חן בעיניו, הם אינם מסתפקים במינימום, אלא מקיימים את הענין בכל הכח והמרץ. איננו מחכים עד שיצו אותנו, אלא אדרבה, אנחנו מחפשים הזדמנויות לקיים את רצון אבינו האהוב; אנחנו חפצים להפגין את נאמנותנו ואהבתנו כלפיו, עד כמה שרק ניתן.

עם ישראל אוהב את ה' ועל כן הוא אינו חפץ לקיים את המינימום אלא את המקסימום, משום שזהו אות ל"אהבת את ה' אלקיך". מי שאוהב את הקב"ה אינו עוצר, אלא הוא עושה הכל עבורו. הוא אומר לה', "ריבונו של עולם, 'משכני אחריו נרוצה' (שיר השירים א, ד) - הראה לנו מעט ממה שאתה חפץ בו, ואנחנו לא נעצור, לא נפסיק לגרום לך נחת רוח!"

המצאות יהודית

אם נתבונן בדבר, נוכל להבחין עד כמה היסוד הזה הוא עקרוני ומשמעותי בחייהם של העם היהודי, משום רוב רובם של ההלכות הנוהגות בימינו אינם דינים שנצטוונו עליהם בתורה, ולמעשה הם "הומצאו" על ידי עם ישראל, והם מבטאים את נאמנותנו ואהבתנו לקב"ה.

הרי מדין תורה מותר לאכול בשר יחד עם חלב, כל עוד הם לא התבשלו יחד, אולם עם ישראל מקפיד באדיקות שלא לעשות כן. ההקפדה על שתי מערכות נפרדות של כלים, אחת לבשרי ואחת לחלבי, היא דרישה מאוד מכבידה, ובכל זאת, כבר מימי קדם עם ישראל מקפיד על כך, משום שהם קיבלו על עצמם לעשות יותר ממה שנצטוו בתורה. אנחנו עם חסיד שעושה לפנינו משורת הדין. קריאת המגילה היא אחת המצוות שכולנו מקיימים - אנשים, נשים וטף, ואף אחד אינו חולם להפסיקה, אף שחיובה הוא רק מדרבנן.

כך גם בנוגע לאיסור חמץ בפסח. רוב רובם של הדינים וההומרות בפסח הם מדרבנן. העם היהודי קיבל על עצמו שאפילו משהו חמץ אסור, ואף שמדאורייתא הוא בטל ברוב או בטל בששים, שום אדם לא יעלה בדעתו לאכול משהו חמץ שהתערב בתבשיל. למעשה, נשות ישראל מוסרות נפש ממש עבור הלכות אלו.

אלו הם רק כמה דוגמאות בודדות מתוך מאות אלפי דינים ומנהגים; זוהי שיטתו של עם ה'. אם נתבונן במעשים שאנו עושים ונזהרים מלעשותם, נגלה להפתעתנו שרוב רובם אינם כתובים בתורה שבכתב, ואף אינם נדרשים ע"י התורה שבעל פה, אלא כמעט כולם הם תוספת שעמנו התנדב מעצמו. איזו עובדה מדהימה!

באש ובמים

כל ענין התפילה בבית הכנסת אינו כתוב בתורה, כמו גם החיוב לברך ברכות, לומר פסוקי דזמרה, ואפילו להתפלל שמונה עשרה. ובכל זאת, יהודים בכל רחבי העולם מתייצבים בנאמנות בבתי כנסיות, ושוהים שם במשך זמן רב. יש אנשים

הממהרים לעבודה, והתפילה בבית הכנסת אינה מסתדרת כל כך עם הל"ז - לפעמים הם צריכים לדלג על ארוחת בוקר בגלל התפילה - אולם הם כוללים את התפילה במנין בסדר יומם העמוס. והכל הוא מעשה התנדבותי שאבותינו קיבלו על עצמם.

זוהי גדולתו של עם ישראל. כמובן, לאחר שאבותינו קיבלו את המצוה הזו, ברגע שעם ישראל קיבל זאת על עצמו, הוא הופך לחיוב עבורנו, ושוב אינו בגדר רשות או התנדבות. עם ישראל יעבור באש ובמים כדי לקיים את אשר התחלנו לעשות, אולם אנחנו - עם ישראל - אלו שהתחלנו זאת! עד כדי כך גדולה אהבתנו לבורא העולם! לנגד עינינו מצטיירת תמונה נפלאה של עם חסיד, החפץ להתחסד עם קונו ולעשות יותר ממה שנדרש ממנו.

תלמודא דרבנן

התבוננות בתוכנו של התלמוד בבלי יחזק את ההכרה הזאת. הש"ס בנוי מדפים על גבי דפים של דינים דרבנן. אמנם זה נכון שיש גם יש בו דינים דאורייתא; מסכתות בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא הם כמעט כולם מדאורייתא - בין אם אלו דינים המפורשים בתורה ובין אם הם בכלל "למה לי קרא, סברא הוא", הרי שכולם הם דינים שצוותה התורה. אולם זהו יוצא מן הכלל, כי רוב רובו של הש"ס מורכב מדינים דרבנן. חיינו הם חיים של "דרבנן".

אם לא היו לנו אלא דיני תורה, היתה לנו "מסכת שבת" שונה לגמרי ממה שאנחנו מכירים. במקום למלא כרך עב-כרס, מסכת שבת היתה מורכבת מכמה משניות בודדות וכמה דפי גמרא. מסכת עירובין כולה היא מדרבנן, ואין בה ולו דין אחד מדאורייתא. מסכת עירובין היא עיטור המקשט את מסכת שבת.

שבת שלא הכרתם

הבה ונתאר לעצמינו כיצד היתה נראית השבת שלנו אילו לא היו לנו אלא את הדינים מדאורייתא. לא היינו סועדים שלוש סעודות של שבת, לא היינו לובשים מלבושי שבת, שלא לדבר על כך שלא היו לנו שחרית, מנחה ומעריב. לא היתה גם קריאת התורה של שבת, ולמעשה אפילו לא היינו הולכים לבית הכנסת. האמת היא, שעל פי דיני התורה, אין מה לעשות במשך כל השבת. בליל שבת קם אדם ומכריז "שבת היום" ובכך הוא מקיים מצות קידוש מדאורייתא, כך בלי שום גביע, יין לקידוש, חלות, או תענוגי השבת.

היינו נשארים בבית, ומסתובבים בשדות. יכול אדם לטייל בגינתו, להרים אבנים ולנקות את הגינה. כל מה שהיינו צריכים להקפיד עליו הוא שלא לעבור על ל"ט מלאכות שבת, אבל היה מותר לנו לטלטל מוקצה, וגם לנגן בכלי זמר. השבת שלנו היתה מלאה בעיסוקים ובמעשים שיהודים אינם עושים בשבת. השבת לא היתה נראית כלל כמה שאנו מגדירים "שבת".

עשינו לך שבת

מה שעם ישראל עשה למושב של "שבת" הוא מדהים. כמובן, הקב"ה הוא זה שרימז לנו כיצד השבת צריכה להיראות, אולם אנחנו עשינו את זה - אנחנו אלה שהוספנו והפכנו אתה שבת ליפה כל כך. השבת שלנו היא עדות חיה לחסידותו של עם ישראל האומר לאביו שבשמים, "משכני אחרין נרוצה - ריבוננו של עולם, הראה לנו מעט ממה שאתה חפץ, ואנחנו נרוץ אחריך".

"הקב"ה, אתה מבקש ממנו שבת? אנחנו נעשה עבורך שבת, אבל לא רק שבת כפי שביקשת, שלא נבעיר אש ושלא נכתוב או נארוג בגדים, לא ולא! זו אינה שבת. אנחנו ניתן לך שבת מעוטרת ויפהפיה! צוית אותנו 'זכור את יום השבת לקדשו' - אנחנו נקדש על היין, ולא פעם אחת בלבד, אלא פעמיים, בלילה וביום. אנחנו ניתן לך שבת עם סעודה שלישית ועם זמירות. ניתן לך שבת עם בגדי שבת, עם איסור מוקצה, עם קריאת התורה, ועם כל שאר עיטורי השבת ההופכים אותה ליום המפואר ביותר בלוח השנה שלנו!"

שלושה ימי טוב

גם ביום טוב זה כך! כמעט כל מה שאנחנו מקיימים ביום טוב הוא חסידות! הגמרא מלמדת שיש מצוה לכבד את היםים טובים, ועם ישראל לקח את זה כמה צעדים קדימה. אנחנו לובשים בגדי יום טוב ומפזרים ממון על סעודות פאר. אנו אוכלים מאכלים מיוחדים ושותים משקאות מיוחדים, והכל לכבוד יום טוב. בגלותו, עם ישראל הוסיף אפילו עוד יום טוב שני. הרפורמים ביטלו את יום טוב שני, ובחרו לשמור רק על יום טוב ראשון. אנחנו אומרים, "משכני אחרין נרוצה", והם עסוקים בלרוץ לכיוון השני. היום הם מחללים גם את יו"ט ראשון ל"ע.

אך לא רק הוספנו עוד יום, אלא אנו ממשיכים הלאה, כי כאשר היום טוב אחרון מסתיים, החג הגיע לסימומו. ברגע שאנו סופרים שלושה כוכבים, אנחנו יודעים שהחג נגמר. אולם הנה מגיע אדם, שלמרות שהחג הסתיים, הוא ממשיך לחשוב עליו. למחרת בבוקר, הוא כבר צריך ללכת לעבודה, אבל טרם יציאתו, הוא יושב לאכול ארוחת בוקר, ומניח בקבוק יין על שולחנו. אין לו כל כך זמן לשתות, אבל הוא לא מוותר על כוסית קטנה של יין. הוא מוסיף עוד תוספת קטנה לארוחת הבוקר שלו, לכבוד היום טוב שעבר, ובכך הוא מוסיף לשמחת היום טוב.

קרבן בארוחת הבוקר

אולי יהיה מי שיסתכל מן הצעד על האיש הזה, ויחשוב שהוא עושה מעשה של שטות, ושביטויי האהבה שלו לקב"ה הוא עקר, שהרי, ככלות הכל, עכשיו כבר לא יום טוב. אמש הבדילו על הכוס, והכל נגמר. כולם כבר נפרדו מיום טוב, וכעת הם שבו לימי החולין. אווירת היום טוב כבר עברה מן העולם, והאיש המצחיק הזה מנסה לעשות היום את מה שהיה מתאים לאתמול.

אבל האמת היא שלא, האיש הזה אינו מצחיק כלל וכלל, אלא הוא מקיים את דברי הגמרא (סוכה מה, ב), "כל העושה איסור לחג באכילה ושתייה מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן". לכאורה יפלא: כיצד הוא מקריב קרבן, הרי היום טוב הסתיים, ובית המקדש התרוקן - כולם שבו לביתם. אבל האיש הזה עוד לא חזר לביתו, הוא עדיין שרוי באווירת היום טוב, משום שקשה עליו הפרידה מהש"ת.

ואנו אומרים לאיש הזה: אל נא תחשוב שסעודת החג הקטנה הזו שערכת בארוחת בוקר היא דבר קטן! זהו דבר גדול ביותר, והוא מלמד אותנו יסוד חשוב עד למאוד, שכאשר אדם מוסיף על מה שנצטווה, הרי זה כאילו הוא בנה מזבח והקריב עליו קרבן לה'. והקב"ה מקבל מסירות זו, הבאה מלב אוהב.

"יותר מיינה של תורה"

רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג מאמר ז) מביא מאמר חז"ל (ע"ז לה, א) שסייע לנו להרחיב מעט בנושא הזה. אומרים חז"ל, מאי כי טובים דודין מיין, כי אתא רב דימי אמו, אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה, רבש"ע עריבים עלי דברי דודין [דברי סופרים] יותר מיינה של תורה. אותם חיובים שהחכמים יצרו עבור העם, גדולים יותר מדברי תורה. יש שידעזעו למשמע הדברים: כיצד יתכן הדבר?

ומבאר רבינו יונה כדלהלן, שמי שאוהב את התורה באמת, יצור לעצמו סייגים ואיסורים חדשים כדי שלא יעבור ח"ו על מצוותיה. הוא ממשיך את הענין למלך שנטע פרדס של עצי פרי מופלאים בטעמים הערב, ושתל שם גם פרחי נוי מרהיבים ביפים. ומה עשו עבדיו הנאמנים? הם בנו גדר מסביב הפרדס כדי שלא יעבור בו שום אדם ללא רשות. והנה המלך עצמו לא צווה עליהם לבנות גדר זו, אולם הם בנו אותה מעצמם, וזהי הנפלאה שבגדרות, משום שהיא מבטאת את דאגתם לשמירת פרדסו של המלך, ואת תשוקתם למצוא חן בעיני המלך.

גדר מעולה של עם מעולה

מבינים אנו אם כן, שכאשר חז"ל בנו גדרות והוסיפו איסורים כדי שהעם לא יבא לעבור על איסורי התורה, גם זה היה ביטוי של אהבה אמיתית לקב"ה.

וכאשר עם ישראל התנדב לקבל על עצמם גדרות אלו, על אחת כמה וכמה שהיה בזה ביטוי לאהבתם לה'. הרי חכמינו ז"ל לא היו שליטים; לא היה להם כח, וכל כוחם הגיע מעם ישראל עצמו, ואם כן, כל גזירה ותקנה שתיקנו חכמים, היתה למעשה גזירה ותקנה של עם ישראל עצמו. אם כן, כאשר אבותינו קיבלו על עצמם לקיים את תקנות חז"ל, היה כאן גילוי של אהבה עצומה לתורה, אהבה שמחמתה הם נמנעים מכל דבר העלול להביא אותם לידי דבר עבירה, אפילו במקרה החריג ביותר.

סוגה בשושנים

עם ישראל כולו חי על-פי העיקרון הזה מאז מעולם, זוהי שיטתו של עם ה' עוד מראשית היווצרותו. מרגע שנעשינו לעם, הבנו וקיימנו את היסוד של "עשו סייג לתורה" (אבות א, א) - וקיימנו זאת. הבנו שהגדר הזו תגן עלינו מלהכנס לפרדס, ובכך אולי נתפתה לאכול מפירותיו.

אולם גדר זו אינה כפי שחושבים אנשים מסוימים - זו אינה גדר של קוצים. הפסוק בשיר השירים (ג, ז) אומר "סוגה בשושנים", כלומר גדר בגדר של שושנים. גדרות אלו אינן גדרות היוצרות מרמור וחוסר שמחה. עם ישראל צוהל בתורתו, וגאה בגדרות שלו. אנחנו נהנים מגדרות השושנים המרחיקים אותנו מרוע, מאי-צדק, משפלות, מעיוות הדין,

ומריקבון מוסרי. עם ישראל נשאר בטהרתו אך ורק בזכות אותה "סוגה בשושנים" (עי' סנהדרין לז, א) שהעמידו חכמי הדורות בינינו לבין כל דבר רע.

הרי בפנינו סוג חדש של תורה - תורתו של עם ישראל. כמובן שהקב"ה סמך את ידו על תורה זו, וכעת היא תורתו, אולם היא באה מעמנו - וזו התורה של לפנינו משורת הדין.

התנגדות מגוחכת

במשך הדורות, הושמנו ללעג וקלס עבור מדתנו זו, להוסיף עוד סייגים ואיסורים על דיני התורה. אויבים רבים קמו עלינו רק בגלל נאמנותנו לקב"ה. הראשונים היו הצדוקים שקמו בסוף תקופת בית שני, ושפכו עלינו אש וגפרית על כך שהוספנו על התורה.

גם הנוצרים לעגו לנו כל כך, וספר התפלות שלהם מלא בטענות כלפי החכמים על כך שהוסיפו חומרות על דיני התורה. זוהי התנגדות שהוצגה ללא הרף ע"י אותו האיש ימ"ש ותומכיו - שהחכמים מייצרים קשיים שהתורה אינה דורשת. ומה קרה לבסוף? במשך הזמן, הנוצרים השליכו את כל מצוות התורה אחרי גווש. הם אימצו תיאוריה שהמצוות הנן "מיושנות" ח"ו, ושיש "ברית חדשה" שהחליפה את ה"ברית הישנה" עפ"ל. הם זרקו לא רק את החומרות שהוסיפו חכמים, אלא את כל חוקי התורה.

השתלטותו האיטית של היצר הרע

הרפורמים גם הם נהגו ממש כך. הרפורמים הראשונים טענו שבוודאי צריך האדם להיות איש הגון, מוסרי, ובעל מדות טובות. בוודאי שצריך גם לשמור שבת! אולם אין צורך בחומרות כל כך רבות - אפשר להוריד את איסור מוקצה, כמו גם חלק מתפילות השבת, וגם את כל האיסורים דרבנן, ודברים מעין אלה, ולהישאר עם האיסורים שמדאורייתא בלבד. אולם בוודאי שצריך לשמור שבת.

ומה אירע להם? בסופו של דבר הם הגיעו לארצות הברית, ובשלב זה, גם אותם אלו ש"שומרים שביעי" - אנחנו כבר מבינים מה הפירוש שהם "שומרים שביעי"...

ההיסטוריה של הרפורמים היא דוגמה חיה למה שאמרו חז"ל (שבת קה, ב), "כך אומנתו של יצה"ר, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד ע"ז והולך ועובד". בתחילה אמר להם היצר הרע, "בוודאי שעליך להיות יהודי טוב ולהיות שומר תורה ומצוות! יש רק דבר אחד בלתי נחוץ, עליו אפשר לוותר". הגמרא מעידה שלבסוף מגיע האדם לעבודה זרה, חמורה שבחמורות, ואכן גם בימינו הרפורמים עסוקים באיסורי תועבה ובדברים החמורים ביותר. יש אפילו "רבה" רפורמית ידועה המצהירה בלא בושה בדרשותיה ב"טמפל" שהיא אינה מאמינה בבורא העולם!

אנחנו לא ניסוג - אפילו לא מילימטר!

אחרי הכל, ראשית התנגדותם לחומרות של אובינו, לפרטים הקטנים ביותר, נבעה מריקבון בנשמתם. היה זה חוסר אהבה לקב"ה, אותה אהבה שעם ישראל מפגין **דוקא** בכך שהוא עם של חסידים. כאשר מבינים שהחומרות הנן ביטוי של אהבה להשי"ת, שהכל הוא "חביבין דברי סופרים", אז אין בהם קושי כלל וכלל.

אשר על כן, בעוד שאובינו לעגו לנו והציגו את הסייגים שאנו מוסיפים על עצמינו כאחת החסרונות העיקריים שלנו, עבורנו זוהי המעלה הגדולה ביותר! ברוך ה', אנחנו עדיין אוהזים חזק חזק בגדרות ובסייגים שלנו, ובכך אנחנו עדיין אוהזים בדינים עליהם הגנו אותם סייגים. עמו הנאמן של השי"ת אינו מוכן לסגת אפילו מילימטר! אהבתנו אל ה' גדולה מדי עבור דברים מעין אלו.

הקב"ה נוטה לטובתנו

מדה זו, של אהבה מיוחדת כלפי הקב"ה, הינה הדדית, וגם השי"ת אוהב אותנו. ה' נאמן כלפינו! ונסביר את הדברים. כתוב בתורה (במדבר ו, כו), "שֶׁאֵל ה' פָּנָיו אֶלְיָי". ביטוי זה צריך ביאור, כי צריך להבין מה פירושה של "נשיאת פנים" זו, שהרי הקב"ה פונה כלפי כולם תמיד, הוא מביט בכולם ללא הרף. אם-כן, מהי נשיאת הפנים כלפי עם ישראל?

הפירוש הוא, שהקב"ה נוטה לטובת עם ישראל. הוא מוטה לטובתנו! וכך אכן היה במהלך ההיסטוריה, עד עצם היום הזה, ולכן אנו עדיין קיימים כהיום הזה. אין בעולם שום זכר לעמים הקדמונים שחיו על פני האדמה - כולם קבורים עמוק עמוק מתחת האדמה. היוונים הקדומים כולם מתחת האדמה. בני שבט ה"אצטקי", עובדי האלילים של ארץ הנורדיים; מאף אחד לא נשאר זכר. כל תרבותם קבורה יחד אתם מתחת לאדמה. אפילו משפתם לא נשאר כלום - אף אחד אינו מדבר

בשפות הללו כלל. ויום אחד, כל האוניברסיטאות הגדולות והכנסיות המרשימות, יקרוסו אף הן תחתיהן וייקברו באדמה. כמויות אדירות של עפר ואדמה יכסו אותם, יחד עם כל אותם טמפלים וארמונות הפאר שבבבל.

פוסעים על גבי הקברים

ומי פוסע על גבי כל אותן אימפריות? היהודי, הנמצא מעל פני הקרקע, בשונה משאר העמים. חוקר גוי מפורסם אמר כי "היהודי פוסע על גבי קבריהם של מציקיו ומדכאיו". אנחנו חיים וקיימים! ישנו רק עם אחד בלבד שנשארו ללא שינוי; עם שנשאר עם תרבותו, בשלמותו; עם ששפתו של כתבי הקדש, שפתה של התפילה, היא אותה שפה שדיבר דוד המלך ע"ה. זו אותה שפה ממש! ה"תהילה לדוד" הוא אותה "תהילה לדוד". נשארו ללא שום שינוי!

תופעה כזו אינה יכולה להתרחש מאליה - זהו נס! הקב"ה מוטה כלפינו יותר מכלפי שאר אומות העולם. אם כך, מתעוררת השאלה, אם ישנו חוק בהיסטוריה שבסוף מגיע זמנו של כל אחד ואחד לרדת אל מתחת לפני האדמה, א"כ מהו סודו של עם ישראל? מהו הדבר שמחמתו נוטה השי"ת לטובת ישראל.

קושיית המלאכים

קושיא זו נשאלה על ידי לא אחרת מאשר מלאכי השרת, וכפי שדורשת הגמרא במסכת ברכות (כ, ב), "אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבש"ע כתוב בתורתך (דברים י, יז) אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד, והלא אתה נושא פנים לישראל דכתיב (במדבר ו, כו) ישא ה' פניו אליך". זוהי קושיית המלאכים - ה', מדוע אתה מחריג את עם ישראל מכלל זה?

הקשיבו היטב כעת לתשובתו של הקב"ה, "אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל" - כיצד אוכל שלא להיות מוטה כלפיהם? הרי הם מוטים כלפי! וכיצד הם מוטים כלפי? "שכתבתי להם בתורה ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך" - מדאורייתא אין חיוב לברך כלל, אלא אם כן קיים האדם ב' תנאים - א' שהוא אכל לחם, וב' - שאכל כדי שביעה.

והנה, באים עם ישראל ואומרים, "אם כך, לאחר שראינו מהו רצונו של הקב"ה, הבה ונוסיף עוד ועוד ברכות. אמנם לא שבענו מהלחם, אבל האם זוהי סיבה מוצדקת שלא לומר לו תודה?! וכך החלה ה"חסידות" של ברכת המזון, להודות להשי"ת גם על פחות מכדי שביעה.

הם לא עצרו שם. השלב הבא במחשבתם היה, "מדוע הברכה היא דוקא על לחם? הלא תפוחי אדמה ובצלים, גם הם טעימים, ועלינו להודות גם עליהם. וגם, מדוע לברך רק לאחר האכילה? אם אנחנו רוצים להראות לקב"ה, עד כמה עזה אהבתנו אליו, ועד כמה אנו משתוקקים לאהבתו, אז הבה ונברך אף קודם האכילה!

כך היתה החלטתם של העם של חסידים, וכך נולדה מסכת ברכות, שכל כולה חסידות. כל כולה של המסכת עוסקת במילי דחסידות, בעניינים שהם מעבר למה שנצטוו ע"י הקב"ה. מלבד הסוגיות וההלכות של קריאת שמע, שהיא מדאורייתא, כמעט כל דין המוזכר במסכת ברכות הוא דבר שעם ישראל הוסיף מעצמו.

לכן אמרו חז"ל (ב"ק ל, א), "האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי... דנזיקין", ברכות היא מסכת של חסידות.

לקחה של עיר הנידחת

האיסורים וההרחקות שאנו מוסיפים, אות הן למה שאנו מרגישים בליבנו פנימה. ולכן אומר הקב"ה, "אתם עושים כל כך הרבה כדי להביע את אהבתכם כלפי, ולכן אצא מגדרי כדי להראות את אהבתי כלפיכם". אני אשא פנים אליכם, ואתם תהיו העם היחיד שלא נמחק מעל פני האדמה, אלא שרד בטוב וברע.

למדנו אם כן את סוד קיומנו; הסוד הוא שאנחנו קיצוניים! אנחנו מביעים את אהבתנו אליו יתברך על ידי כך שאנו עושים מעבר למה שנדרש ממנו. עם ישראל למד מפרשת עיר הנידחת, שיש להתרחק אפילו משעון הזהב הקטן הזה, השוכב בין ערמות האפר של העיר הנידחת. אנחנו זכינו ללמוד שהאופן להסיר את אפו של הקב"ה הוא על ידי כך שאנו עם של קיצוניים!

עם ישראל פיתח לעצמו שיטה, כיצד להוסיף על מצוות התורה, על פי ציווי התורה. בכל הבט של חייהם - הפרטיים כמו גם הלאומיים - עם ישראל הפגין נאמנות ומסירות כלפי הקב"ה באמצעות גזירות והרחקות. וכל דור מוסיף עוד חומרות על הדור שלפניו, משום שכל דור רואה יותר ויותר את הצורך הקיים לחומרות אלו, ככל שהאווירה הכללית השורה בעולם, מתדרדרת והולכת. אפילו בימי קדם, כאשר עמי העולם היו הגונים בהרבה, עם ישראל פרצו קדימה מתוך אהבתם אל השי"ת, והם ממשיכים לפרוץ הלאה והלאה.

רוחות של רוע

מה נאמר אנו, בימינו, כאשר כל כך הרבה עוול נמצא באוויר? היום, יותר מאי פעם, אנחנו מסובבים ברוע הקיים בעולמם של הגויים, ועל כן הנאמנים לה' ולתורתו מוכרחים להוסיף חומרות על גבי חומרות, והרחקות על גבי הרחקות.

שוחחתי פעם עם ידיד שלי, שהוא "ליטוואק" אמיתי. כאשר עבר להתגורר בארה"ב, הוא שלח את בתו ל"בית רחל", בית ספר לבנות של חסידות סאטמר. שאלתי אותו לפרש הדבר, "מדוע ליטוואק כמוך שולח את בתו לבית ספר חסידי?" הוא ענה לי, "הזמנים השתנו". הוא המשיך משל, לאדם ההולך ברחוב בעוד רוחות עזות משתוללות סביבו. הוא חושש פן הרוח תפיל אותו לארץ, לכן הוא מכופף את עצמו כנגד הרוח כדי לשמור על שיווי משקלו.

בימינו, כאשר יהודים רבים כל כך הולכים לאיבוד ל"ע, מספיק שאנחנו נסתפק בלהיות "שומרי תורה ומצוות". גם מי שינהג כמו אבותיו ואבות אבותיו שהיו יהודים טובים, לא די בזה, כי יש רוח חזקה הנושבת ברחוב! חייבים אנו לכופף את עצמנו קדימה, אחרת הרוח תצליח להכריע אותנו.

ולכן, הקבוצה הקטנה של יהודים נאמנים, מוכרחים להתמסר יותר מתמיד! זה אנחנו! היהודים החרדים דהיום חייבים להיות מסורים יותר, וגם דברים שאבותינו לא נהגו באירופה, בימינו חייבים לנהוג בהם. לא יתכן שאדם ירגיע את עצמו שהוא אינו גרוע מאבותיו שחיו באירופה לפני המלחמה, אלא עליו להיות קיצוני יותר מאבותיו, אחרת הוא לא ישרוד. יש דברים שהם עשו ללא שנפגעו, אולם לנו אסור לעשותם!

האווירה הכללית היום שונה בתכלית. עלינו להוסיף ולקבל על עצמנו עוד ועוד, משום שאנחנו מוצפים בכל כך הרבה זוהמה. ככל שנושבים ברחוב יותר כפירה, חומריות, הפקרות, ליצנות וחופצה, כך עלינו להוסיף בהרחקות.

בלי רדיו!

היה בחור צעיר, שלפני שבא בברית האירוסין, פנה למשודכת והתנה עמה שלא יהיה בביתם רדיו. הנערה התפלאה במקצת, משום שבבית הוריה תמיד היה רדיו. אמנם לא היה להם טלוויזיה, את זה הם הבינו; הטלוויזיה הינה צינור ביוב המביא אל תוך ביתו של האדם את כל הזוהמה בעולם. אולם מה רע ברדיו?

אולם אל לנו להתפלא, כי היום זה שונה! הרדיו הוא לא אותו רדיו! אדם שיש לו רדיו בתוך ביתו לא יוכל להיות בעל שכל נקי. היום שומעים ברדיו דברים מזעזעים! דברים שלא היו שומעים לפני שלושים שנה. לכן אסור לנו לפחד מלומר בקול גדול: "לא! איננו רוצים זאת! אנחנו שונים!"

מהלך נצחי

גדלות אמיתית ניתן להשיג רק על ידי שאנו הולכים צעד קדימה, לפני משורת הדין, ונוהגים באופן מעלה יותר מהנורמה המקובלת. אנחנו שואפים להיות אציליים יותר, לחיות חיים קדושים יותר, בכך שאנו הולכים לצד הקיצוני יותר של דרך הטוב. בכך, כל אדם ואדם לעצמו, כמו גם העם כולו יחד, זוכים למצוא חן בעיני השי"ת.

זאת הסיבה שעם ישראל ימשיך לחיות לעד ולנצח נצחים, משום שאנחנו נמשיך במהלך הנצחי שלנו. כל מה שהשקיעו עם ישראל בנאמנותם, הם קיבלו חזרה ברבית דרבית. הקב"ה מביט באנשים הללו, שיצאו מגדרם כדי להראות את נאמנותם כלפיו, באהבה עצומה!

החושבים אתם שסתם כך עם ישראל חי וקיים, למרות כל הנסיונות שנעשו להשמידו? ואנחנו נמשיך להתקיים הלאה והלאה, הרבה אחרי שכל העמים הללו יעלמו! והסיבה לכך היא אחת ויחידה: משום היותנו נאמנים כלפיו יתברך, ואנו יוצאים מגדרנו כדי לוודא שלא ידבק ביידינו מאומה מן החרם, ועל ידי זה "ישוב ה' מקרונ אפו ונתן לך רחמים ורחמך והרבה". זהו סוד קיומנו עד עתה, וסוד קיומנו לעד ולנצח נצחים!

שבת שלום ומבורך!

פרושים וביאורים על סדר התפילה

מתוך ספר תפלת אביגדור - פירוש התפילה מאת רבינו זצ"ל

אתה קדוש - אתה לבדך שלם בשלימות האמיתית [ולכן התחיל בתיבת אתה כלומר לבדך]. והקדושה היא הרוממות וההפרדה שהשלם מתרומם ונפרד ממה שאינו שלם כמוהו. אם כן **קדוש** הוא **השלם**. "ואל מי תדמינוי ואשור, יאמר קדוש" (ישעיה מ, כה). ולכן רק **אתה קדוש**. אלא שיש דברים המשתייכים לה', ובזה הם מקבלים קדושה מקדושת ה' וגם נקראים בשם קדושה, אבל **אתה**, לבד, **קדוש**.

ושמך קדוש - ומפני שלימותך גם שמך נעלה ונפרד מכל השמות שבעולם. ה"שם" מורה כאן על שתי כוונות:

- השם שאנו מבטאים בשפתיים, שהוא קדוש בקדושתו של הקדוש ברוך הוא.
- השמועה והידיעה שיש לידי אדם ממעשי ה' ודרכיו.

לפי הכוונה הראשונה, הפירוש כאן: אתה קדוש ולכן עלינו להקדיש את שמך בכל מיני קדושה. ולפי הכוונה השנייה הפירוש: אתה שלם בעצם השלימות למעלה משום תפיסה והבנה, וגם **שמך** דהיינו השמועות והידיעות שקבלו בני אדם אודותיך הן בתכלית השלימות, ועלינו להעמיק באותן השמועות והידיעות כדי להשיג כל מה שאפשר אודות שלימותך, אף על פי שבאמת לגדולתו אין חקר (תהילים קמה, ג) ולעולם לא נוכל להבין באמת כמה אתה קדוש בעצם.

וקדושים בכל יום יהללוך סלה - **המלאכים** בעלי שלימות נוראה, ואין ראוי להם להתפלא ולתמוה על מרומי השלימות כי רגילים הם בהם, ומכל מקום לפני קדושת ה' דהיינו שלימותו הבלתי-סוף, תמהים המלאכים ומתפעלים [שזוהי הוראת התיבה **יהללוך** - צעקת התרגשות]. ולא עוד, אלא אחרי העמיקם חקר בגדולת שלימותו יתברך, רואים שעדיין לא התחילו להבין כראוי, וביום השני חוזרים ממקום שפסקו ומתחילים מחדש להעמיק חקר, וככה עושים השלמים הללו **בכל יום סלה**, כלומר לעולם ועד, כי אין סוף לעומק שלימות ה'.

ובכלל הקדושים אשר עוסקים בהלול שלימות ה' ישנם את **עם ישראל**, עם הקדוש, המצווה ונקדשת בתוך בני ישראל (ויקרא כב, לב) [שבזה יש חיוב על כל בית ישראל]. גם קדושים אלו, כל עסקם תמיד הוא חקר גדולת ה' כל ימי חייהם ובכל הדורות. המלאכים קדושים בעצם, מחמת בריאתם, אך אין בכוחם לבחור להוסיף בקדושה, ואילו ישראל אף על פי שבעולם הזה אין להם אפילו דמיון לקדושת המלאכים ולהשגתם, מכל מקום קדושים הם מחמת יגיעם שיגעו נגד הנסיונות ובחרו בבחירתם הטובה, ולכן אף גרעיני הקדושה היותר קטנים שנוצרו בבחירה הם גדולים כקדושת המלאכים שבאה לא מבחירתם ושכרם רב ללא שעור [ובאמת קדושתם למעלה מהמלאכים (סנהדרין צג, א) בשביל מעלת הבחירה].

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

בעלי מאוד אוהב ללמוד. אני מעודדת אותו לצאת ולנפוש, אולם הוא טוען שהנופש שלו הוא האפשרות לשבת וללמוד. מה עלי לעשות?

תשובה:

עליך להאמין לו! כאשר אדם מבזבז את זמנו בעבודה לצורך פרנסתו, ולבו כואב עליו שהוא אינו מסוגל ללמוד באותו הזמן, וכעת יש לו חופשה, אז יש להניח לו לשבת וללמוד. מדוע צריך לנסוע לכאן ולשם - רק כדי לחזור משום עייפים ומותשים? גם לא נח שם. בביתו יש לבעלך את בית מדרשו ואת ספריו, ובבית הוא המקום הנח ביותר עבורו. הוא חפץ לשבת וללמוד, תני לו להנות מהחיים, ולשבת וללמוד.

ישנם אנשים שלעולם אינם נחים, והם מבזבזים את חייהם. היה אדם אחד בקהילתנו, יהודי אמיד, שנסע להרים לנפוש. לאחר ששהה זמן מה בהרים, החליט שהוא זקוק לנופש מההרים, אז הוא טס לשוויץ. לאנשים אלו אף פעם אין מנוחה! הם חושבים שנסיעה היא דבר מהנה, בעוד שהאמת היא שנסיעה היא אך ורק חוסר נוחות. "אשרי יושבי ביתך" - האדם שמח בביתו יותר מבכל מקום אחר.

במקומות הנופש קיימות קרציות, הנמצאות בשדות ובדשא, ואנשים רבים סובלים ממחלות שהקרציות מדביקות אותן בהן. יש גם הרבה תאונות ואסונות ל"ע המתרחשים בכל בין הזמנים, דברים שלא היו מתרחשים אילו אנשים היו נשארים בעירם. אז אנחנו אומרים, "אשרי יושבי ביתך" - מאושר הוא מיש נשאר בביתו. אני מודע לכך שלא יקשיבו לדברי, אולם אני אומר אותם אף על פי כן!

מדור זה נתרם לע"נ:

להנצחות 076-599-4020